

Skąd się wzięła trawka „Żubrówka”?

Historia białowieskiej trawki „Żubrówka” mogła brzmieć mniej więcej tak:

Dawno temu, pewien strudzony wędrowiec przemierzający szlak Wielkiego Księstwa Litewskiego, postanowił odpocząć w ostępach Puszczy Białowieskiej. Zatrzymał się na pięknej polanie niedaleko wsi Białowieża oczarowany śpiewem ptaków i szumem starodawnych dębów. Przy pniu, o który się oparł, znalazł garstkę wysuszonej, długiej trawy o niezwyklej aromacie. Wtem usłyszał tumult i za chwilę zobaczył stado potężnych żubrów przebiegających obok polany. Nagle zerwał się wiatr, który jedno źdźbło trawy wrzucił do dzbanu z jabłecznikiem (lekkim winem z jabłek), którym wędrowiec gasił pragnienie. Nad puszcza rozszalała się burza, przed którą na szczęście nasz wędrowiec zdołał uciec.

Po jakimś czasie otworzył dzban z winem i zachwyił się zupełnie nowym smakiem i aromatem trunku. Dzięki jednej trawce z puszczy, „zmoczonej” (obsikanej) przez królewskiego żubra i wysuszonej słońcem, odkrył właściwości trawy, którą do dziś nazywamy „żubrówką”. Opowiedział o niej innym wędrowcom i w końcu wieść ta dotarła do lwowskiego gorzelnika Byczewskiego, który w XVII wieku wyprodukował szlachetny alkohol pod nazwą „ Żubrówka”. I tak świat dowiedział się o „Żubrówce” . Jej amatorzy do dziś twierdzą, że najlepiej smakuje z sokiem jabłkowym.

„Żubrówka” nie jest przysmakiem żubra. Trawa żubrówka, jest rośliną leczniczą rosnącą w naturalnym środowisku w Europie Środkowej i Wschodniej, na Syberii oraz w Ameryce Północnej. Najlepszą trawę możemy znaleźć tylko w Puszczy Białowieskiej *, położonej w Województwie Podlaskim i na Białorusi. Tam właśnie rośnie turówka wonna, zwana także żubrówką. Jej charakterystyczny aromat i smak sprawił, że nasi przodkowie często nazywali ją trawą waniliową lub świętą. Zbierana jest od lat przy zachowaniu ściśle określonych zasad: wczesnym latem, bo wtedy jest najbardziej aromatyczna, źdźbła muszą być równej długości, odpowiedniego wieku i koloru. Wybrane egzemplarze suszone są na słońcu. Trawa osiąga wysokość nawet do 50 cm. Za jej zapach odpowiedzialna jest zawarta w źdźbłach kumaryna. Pochodne kumaryny zawartej w roślinie działają przeciwskurczowo. Trawa „Żubrówka” od dawna wykorzystywana jest jako dodatek zapachowy do perfum i kremów w przemyśle kosmetycznym, smakowy przy produkcji wódek i likierów, a ze względu na właściwości lecznicze do wyrobu leków. Znamy światowej kuchni i smakosze cenią też trawę jako zioło dodawane do ryb i mięs – szczególnie dziczyzny.

W Europie wódka „Żubrówka” stała się symbolem kunsztu polskiego gorzelnictwa. Stara receptura mówi: dobra trawa - dobra wódka. Z obowiązkowym źdźbłem trawy. Amatorzy żubrówki zapewniają ponadto, że wódka ta nie tylko orzeźwia, ale daje także pijącemu siłę tura! Tylko skąd ta siła? Z kumaryny- chemicznej substancji pierścieniowej, zawartej w trawie żubrowej. To ona ma właściwości pobudzające i dodające sił.

* PUSZCZA BIAŁOWIESKA Najcenniejszy fragment Puszczy, leżący po stronie polskiej jest chroniony w Białowieskim Parku Narodowym. Białowieski Park Narodowy powstał w 1921 r. Obejmuje 105001,95 ha z tego 45% podlega ochronie ścisłej. Właśnie on, wraz ze znajdującym się w jego granicach ścisłym rezerwatem przyrody oraz leżącym poza granicami parku rezerwatem pokazowym żubrów, są celami najliczniejszych wycieczek. Wyjątkowość Parku Narodowego podkreślono m.in. poprzez wpisanie go w 1977 r. na Światową Listę Rezerwatów Biosfery, a w 1979 r. na Światową Listę Dziedzictwa Kultury i Przyrody.

Najsławniejszym leśnym mieszkańcem Puszczy Białowieskiej jest żubr. Żyjący przez stulecia w puszczańskich ostępach został doszczętnie wytępiony w latach I wojny światowej. Po wielu trudnych latach hodowli, dopiero na początku lat pięćdziesiątych mógł być wypuszczony na wolność i ponownie objął we władanie puszczańskie ostępy. Obecnie na wolności w polskiej części Puszczy żyje ok. 230 żubrów.